

Onbelast bijklussen? Klinkt goed. Maar verschillende **MIDDENVELDORGANISATIES** vragen zich af of het de sociale zekerheid en solidariteit niet ondergraaft.

De onbetaalde vrijwilliger: idioot van dienst?

De voorbije week verijfde de federale regering het nieuwe statuut van vrijetijdswerk (*DS 27 oktober*). Vanaf 1 januari 2018 kunnen werknemers, zelfstandigen en gepensioneerden tot 6.000 euro per jaar onbelast bijverdienden met bepaalde activiteiten in het verenigingsleven, klussen bij particulieren en via de deeleconomie (Uber, Airbnb...). We zijn bezorgd over de effecten ervan op de meest kwetsbare mensen in de samenleving.

De maatregel is een antwoord van de regering op een realiteit die zich vandaag stelt: er zijn activiteiten niet meteen op de arbeidsmarkt horen of met interimarbeid worden ingevuld, maar die tegelijk moeilijk te kwalificeren zijn als vrijwilligerswerk. Dat er een 'grijze zone' is, benoemde ook de Koning Boudewijnstichting al in de jaren 90. Oplossingen zoeken voor problemen is altijd een goede zaak. Maar met de voorgestelde aanpak lijkt de remedie erger dan de kwaal.

Wij zitten met grote vragen. Leidt onbelast bijklussen niet tot de verdere uitholling van de sociale zekerheid? Brengt dat de solidariteit niet in het gedrang? Ook arbeidsrechtelijk is weinig bescherming voorzien voor dit statuut. Toch willen we bekijken hoe vrijetijdswerk onder voorwaarden een middel kan zijn om kwetsbare groepen sterker te maken. Vanuit een analyse kijken we naar het beter moet.

Concurrentie voor PWA's

Het nieuwe statuut van vrijetijdswerk staat niet voor iedereen gelijk open. Werknemers die minimum vier vijfde werken, zelfstandigen in hoofdberoep en gepensioneerden kunnen genieten van de fiscale en sociale vrijstelling tot 6.000 euro per

jaar. Deze maatregel richt zich voornamelijk op de sterke profielen. Voor kwetsbare groepen liggen strengere voorwaarden klaar. Daarmee creëert de regering opnieuw een mattheuseffect: het vrijetijdswerk geeft vooral extra aan wie al heeft.

Het blijft voorlopig stil over de effecten op de lange termijn. Zo is er geen duidelijkheid of de onbelast bijverdiende impact heeft op de opbouw van bijvoorbeeld pensioenrechten. Je zult maar een werkloze zijn die vol goede moed na goedkeuring?

De taken die zijn opgesomd, liggen dicht bij wat kortgeschoolden of ook wijkwerkers (nu nog PWA's) vaak op zich nemen. Wijkwerkers zijn werklozen of mensen met een leefdoel die tegen een vergoeding taken verrichten bij particulieren, zoals het verzorgen van de tuin of de opvang van kinderen of bejaarden. Om op hen een beroep te doen, moet je een heuse papierberg verwerken. Als particulier kun je vanaf januari 2018

echter een vrijetijdswerker inschakelen voor dit soort taken. Dat kan eenvoudig, misschien via een app. Onbelast en vol toegankelijk vrijetijdswerk komt zo in rechtstreekse concurrentie met de taken van de wijkwerker of kortgeschoolde die stappen in de richting van de arbeidsmarkt wilt zetten.

Wat met mantelzorg?

Tegelijk baart ook de verdringing van het vrijwilligerswerk ons zorgen. Vrijwilligers zetten zich belangeloos in om de buurt te versterken, om aan mantelzorg te doen, om minder mobiele mensen rond te brengen, om omgewoon een vriendendienst te doen. Deze vorm van solidariteit is een schakel in een versterkt sociaal weefsel. Door dezelfde taken te vergeoeden via het vrijetijdswerk, worden klus-

DIRK MASQUILLIER, FREDERIC VANHAUWAERT, THUIS SMEYERS & KOEN TRAPPE-NIERS

Wie? Sector Samenlevingsopbouw; Netwerk tegen Armoede; Caritas Belgium; Welzijnszorg.
Wat? De regering moet haar huiswerk opnieuw maken.

Je zult maar een werkloze zijn die onbelast bijverdiend: je inkomsten worden afgetrokken van je stempelgeld en bovendien verlies je mogelijk je pensioenrechten voor de bijgekuste taken. Jobs, jobs, jobs, maar welk activeringsbeleid voert deze regering?

sen duurder. Interessant voor wie wil bijverdienden, maar een extra kost voor wie de zorgen of de warmte nodig heeft. De vrijwilliger zelf, die zich belangeloos wil blijven inzetten, lijkt wel de idioot van dienst.

Er blijft nog veel werk op de plank om van deze maatregel een sociaal versterkend instrument te maken. Deze regering wil werk maken van een sterk activeringsbeleid, maar creëert een instrument dat in rechtstreekse concurrentie gaat met de kwetsbare groepen op onze arbeidsmarkt. Bovendien hoent het vrijetijdswerk het doorgaans geprezen vrijwilligerswerk verder uit: taken die vrijwilligers met warmte, zorg en dienstbaarheid op zijn nemen, worden mee op de markt gezet.

We vragen de meerderheidsparitij om aan de slag te gaan en het huiswerk van vorige week opnieuw te maken. Het vrijetijdswerk moet de ongelijkheidskloof niet verder uitdiepen. Het mag de kansen en rechten van kwetsbare groepen niet in het gedrang brengen. Laat het bovendien een blijk van erkenning en aansporing voor het vrijwilligerswerk zijn. Alleen zo kan het wegwerken van de 'grijze zone' ook echt een kans zijn voor iedereen.

KORT & BONDIG

LA POLITIQUE DU PIRE?

Wat ging er om in het hoofd van Charles Puigdemont en zijn medestanders in de Catalaanse regering toen ze besloten een omstreden en illegaal referendum over onafhankelijkheid te houden en om op basis van een twijfelachtige meerderheid in het regionale parlement de onafhankelijkheid uit te roepen?

Van naïviteit kun je de heren en dames nauwelijks verdenken: het zijn allen door de wol geverfde politici. Wat dan zou de strategische berekening van Puigdemont en de zijnen kunnen zijn geweest? Zouden ze van de Spaanse rechtse regering hebben verwacht dat die haar bezwaren zou inslikken en passief zou toezien hoe een deel van het land zich afscheurde? Hadden ze gehoopt op steun van Europa? Hadden ze erop gerekend dat de regering van Madrid die niet meer waren terug te draaien? Of hadden ze een strategie van de verbrande aarde: een crisis zonder weerga in het leven roepen en dan maar hopen dat uit de fall-out toch iets als een onafhankelijke Catalonië zou oprizen: *la politique du pire*?

Als dat de bedoeling was van de separatisten dan werden ze door Madrid op hun wenken bediend. Door zijn gewapende agenten op vreedzame betogers en kiezers af te sturen en politieke leiders de cel in te draaien, gaven premier Mariano Rajoy en zijn semi-franquistische Partido Popular de Catalaanse *independentistas* op een zilveren dienblad het cadeau waarvan ze alleen hadden kunnen dromen. Voortaan hoefde niet meer over de zwakke argumenten voor onafhankelijkheid te worden gedebatteerd: Catalonië dat zijn martelaren.

Dat uit alle opiniepeilingen, referenda en stembusgangen blijkt dat minder dan de helft van de Catalanen voor het idee van onafhankelijkheid is gewonnen, verdwijnt nu naar de achtergrond. Het referendum van 1 oktober voldeed aan geen enkel criterium van een geldige volksraadpleging maar werd gelegitimeerd door het geweld van de Guardia Civil. Op sociale media gebruiken de aanhangers van de onafhankelijkheid hun particuliere wiskunde om over een grote overwinning te kunnen gewagen: meer dan 700.000 stemmers zijn immers door de Guardia Civil in beslag genomen en die worden voor het gemak in gelijke proportie met de getelde bij de ja-stemmen gerekend.

Door naar België te komen, probeert Puigdemont het Catalaanse conflict naar het hartje van Europa te transplantieren. Nadat hij het huis in brand heeft gestoken, pakt de brand de buren. Om nog meer olie op het vuur te gooien pleit Bart Madsens ervoor om in Brussel een Catalaanse regering in ballingschap te gedogen (*DS 31 oktober*). Na de rellen in de Brederodestraat voorwaar een geniaal idee om een buitenlands conflict te importeren.



JOHAN DEPOORTERE is columnist van de openbare omroep.

'Natuurlijk gebruiken extremisten de taal van de ideologische jihad, maar dat is marketing. De theologische onderbouwing is nihil.'

De lersede radicaliseringsexpert **DAVID KENNING** adviseerde de Amsterdamse burgemeester Eberhard van der Laan en ligt nu onder vuur vanwege zijn 'softe aanpak' (in 'Trouw')



COLUMN

MARC REYNEBEAU

SEPARATISME BY PROXY

Van de Catalaanse kwestie gaat om miskenbare een aanstekelijke en enthousiasmerende energie uit. Want ze inspireert een even massaal als vreedzaam politiek engagement, waarbij ook iets wezenlijks op het spel staat, iets heroïsch en historisch zelfs. De details en consequenties van dat project lijken wel amper te zijn uitgewerkt en zich te beperken tot het forceren van voldongen feiten, maar het Catalaanse separatisme steekt toch scherp af tegen de starre jurisdisering waarachter de conservatieve rezerveren in Madrid zich verschuilt, zeker als die nodig vindt om - oude gewoonten slijten niet snel - ook de matrik boven te halen.

Vlaamse separatisten tonen zich opmerkelijk actief in die kwestie. Ze herkennen zich erin. En via de Belgische staatsmacht die ze mee controleren, kunnen ze nu zelfs proberen om er een steentje toe bij te dragen, bijvoorbeeld als de politiek generaliseerde Catalaanse idioot worden gedebatteerd: Catalonië dat zijn martelaren.

Dat is tot in het taalgebruik te merken. De termen zijn immers schatplichtig aan het aloude kaakslagflamingantisme. Ze stammen uit het historische repertoire van de klassieke Vlaams-nationalistische mythologie, zeker als ze worden ingezet om een vijandbeeld van gebroken beloften, kwade troepen en obstructie op te roepen: er is sprake van onderdrukking, repressie, politieke gewenagen, of zelfs bij de nationalistische zelfpraxis van Bart Madsens, van kerkers en vreemde bezetters (*DS 31 oktober*).

Dat de Catalaanse nationalisten, geheel anders dan de Vlaamse ideologisch overwegende vrij links zijn, maakt niet uit. Het gaat nu niet om politieke inhoud, wel om nationalistische symboliek. Dan is het separatistische hemd nader dan de ideologische rok. Het opmerken voor de Catalaanse zaak versterkt het romantische kapital op het Vlaamse thuisfront. Het suggereert dat separatisme wel degelijk denkbaar en haalbaar is, zelfs in dat hippe Barcelona, en dat het Vlaams-nationalisme dat radicale deel van zijn programma niet is vergeten, al zal het thuis de eerste tijd wel moeten blijven bij die symboliek.

Voorlopig zal de Belgische regering daarmee niet in de problemen komen, noch toehoudt lang premier Michel Bichel erin om die retoriek te verduren. Al kan het uur van de waarheid snel volgen, als uit Madrid een uitveringsverzoek komt, of als een toerist in Brussel politiek asiel wil aanvragen.

Vlaams-nationalisten zijn zo uitgesproken laten gelden in de Catalaanse kwestie, meer dan bijvoorbeeld Schotse nationalisten. Dat kleine, dappere, verdrukte Catalonië dient de Vlaamse separatisten als symbolisch spiegelbeeld en retorische echokamer. Ze kunnen erin hun eigen aspiraties projecteren zonder er meteen politieke, laat staan institutionele consequenties aan te verbinden. Het is de symbolische ruimte waarin de eigen droom overleefd kan blijven, al stuit die op heel andere wetten en praktische bezwaren dan die van Catalaanen. Die laatste hoeven geen rekening te houden met Brusselse complicaties, met een politiek opgedeelde communautaire depriever, of met een bevolkings die geen plust van het separatisme. Met hun drukke politieke toerisme richting Barcelona de voorbije weken belijden en viëren Vlaams-nationalisten eigenlijk een separatisme *by proxy*.

Dat is tot in het taalgebruik te merken. De termen zijn immers schatplichtig aan het aloude kaakslagflamingantisme. Ze stammen uit het historische repertoire van de klassieke Vlaams-nationalistische mythologie, zeker als ze worden ingezet om een vijandbeeld van gebroken beloften, kwade troepen en obstructie op te roepen: er is sprake van onderdrukking, repressie, politieke gewenagen, of zelfs bij de nationalistische zelfpraxis van Bart Madsens, van kerkers en vreemde bezetters (*DS 31 oktober*).

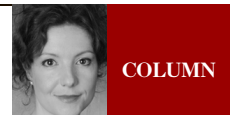
Dat de Catalaanse nationalisten, geheel anders dan de Vlaamse ideologisch overwegende vrij links zijn, maakt niet uit. Het gaat nu niet om politieke inhoud, wel om nationalistische symboliek. Dan is het separatistische hemd nader dan de ideologische rok. Het opmerken voor de Catalaanse zaak versterkt het romantische kapital op het Vlaamse thuisfront. Het suggereert dat separatisme wel degelijk denkbaar en haalbaar is, zelfs in dat hippe Barcelona, en dat het Vlaams-nationalisme dat radicale deel van zijn programma niet is vergeten, al zal het thuis de eerste tijd wel moeten blijven bij die symboliek.

Voorlopig zal de Belgische regering daarmee niet in de problemen komen, noch toehoudt lang premier Michel Bichel erin om die retoriek te verduren. Al kan het uur van de waarheid snel volgen, als uit Madrid een uitveringsverzoek komt, of als een toerist in Brussel politiek asiel wil aanvragen.

Marc Reynebeau is redacteur van deze krant. Zijn column verschijnt tweewekelijks op donderdag.



© Lectur



COLUMN

TINNEKE BECKMAN HET ENE IMPORTCONFLICT IS HET ANDERE NIET

Wat heeft België te vrezen van Spanje? Het land moet bibberen en beven. Toch als je de commentaren in sommige kranten mag geloven. België luistert beter naar de Europese grootmachten, klinkt het, anders kan de schade groter zijn. Die houding was ooit eigenzinniger. Ik herinner me hoe Dominique de Villepin, toenmalig Franse minister van Buitenlandse Zaken, in de lente van 2003 in Brussel aankwam en met een stralend gezicht zei bij zijn over 'dit dappere landje'. Samen met Frankrijk had België binnen de Naev een veto gesteld tegen de start van militaire planning voor hulp aan Turkije, in het geval van een oorlog met Irak. De Amerikaanse defensie-minister Donald Rumsfeld was razend en ongetwijfeld had die Belgische beslissing ook nadelige diplomatieke, economische en politieke gevolgen. Gelukkig liet de toenmalige premier er zijn nachtrust niet voor. Op langere termijn bleek België, zoals Frankrijk, gelijk te hebben over die

nefaste Irak-oorlog. En er is het lange lijstje dwarse intellectuelen die in België onderdak vonden, zoals Karl Marx en Victor Hugo, om er maar twee te noemen.

Vandaag klinkt het anders. België zou zich beter aan de kant van de Spaanse premier Rajoy scharen. De Europese Commissie eist het en andere Europese leiders evenged. De Catalanen respecteerden de Spaanse grondwet niet, en het hele gedoe is voor Europa een hellend vlak. Maar zo eenduidig is het niet. Rajoy gebruikte buitensporig geweld tegen vreedzame burgers. De Spaanse regering heeft het Catalaanse verzoek tot dialoog genegeerd en het conflict gevoed. Dan is er de vraag of dat inzetten van de Spaanse grondwet wel grondwettelijk is. Ondertussen heeft Rajoy de reeds bekende gedeeltelijke onafhankelijkheid van Catalonië opgezegd, en zijn vicepremier zonder verkiesing tot baas van Catalonië gebombardeerd. Het is dus twijfelachtig of zo'n leider het democratische, vreedzame

staatsmanschap incarneert dat de Europese Unie nodig heeft.

Wie kritische vragen stelt, mag rekenen op het boze oog van Rajoy. Zo doet het gerucht de ronde dat hij de benoeming van Catherine De Bolle voor een Europese topfunctie zou blokkeren, omdat Charles Michel reageerde op het geweld in Spanje. Michel had gezegd dat 'België geweld tegen burgers veroorzaakte en oppriet tot dialoog'. Die bedaarde, wijze observatie volstaat blijkbaar opdat de Spaanse heren de aan-

Belgen met een Spaanse of Catalaanse achtergrond gaan elkaar niet met staven en flessen te lijf in de straten

stelling van een competente kandidaat te gehouwen.

Dan is er de kwestie hoe internationale politieke conflicten binnen België resoneren. Het wordt voortdurend herhaald: na de rellen tussen Turken en Koerden in Antwerpen zeggen politici stellig dat niemand politieke conflicten mag importeren, maar Puigdemont mag in Brussel een persconferentie geven. Dat is toch niet consequent, aangezien beide gevallen hetzelfde probleem illustreren. Dat lijkt zo, maar het klopt niet: Puigdemont riep op tot vreedzaam verzet in Catalonië. Hij is naar eigen zeggen in Brussel om het Spaans-Catalaanse vraagstuk bij de Europese instellingen aan te kaarten. Er is ook dit fundamentele verschil: Belgen met een Spaanse of Catalaanse achtergrond gaan elkaar niet met staven en flessen te lijf in de straten. Niemand zet hiertoe aan, en de voorstanders van het ene standpunt miskennen de rechten van de anderen niet. Dat valt niet te ver-

Tinneke Beekman is filosofe en schrijfster. Haar column verschijnt tweewekelijks op donderdag.